

Malmö stad
Miljönämnden

Yttrande

Datum

2025-02-17

Diarienummer:

MN-2025-1650

Mottagarens diarienummer

STK-2025-314

Remiss från Länsstyrelsen Skåne - Klimat- och energistrategi för Skåne 2025–2030

Miljönämnden har beslutat att lämna följande yttrande:

Sammanfattning

Miljönämnden är i stora drag positiv till strategin men har synpunkter på alla åtgärdsområden. Bland de viktigaste är att strategin saknar åtgärder kring havsbaserad vindkraft, att klimatfrågan inte lyfts tillräckligt gällande effektiva och fossilfria bostäder och fastigheter, att det saknas en motivering till strategins lågt satta mål kring utsläpp per person och år, att perspektiv kring djurhållning saknas gällande klimatsmart jord- och skogsbruk samt att strategin bör förhålla sig till plan- och bygglagens begränsningar ur ett kommunalt perspektiv gällande klimatsmart fysisk planering.

Yttrande

Klimat- och energimål

Avseende målet om att Skåne ska vara minst 50 procent självförsörjande på eleffekt under årets alla timmar: En för hög självförsörjningsgrad, baserat på

den högst belastade timmen på året, riskerar att leda till ett system som inte är samhällsekonomiskt effektivt för majoriteten av tiden.

Kommentar [ZL1]: Det är lite otydligt vad den sista bisatsen (att leda till ett system som inte är samhällsekonomiskt effektivt...) hänger ihop med.

Miljöförvaltningen anser att det är positivt att det ingår ett mål som syftar till att utöka den lokala biogasproduktionen.

Fossilfri energitillförsel

Miljönämnden saknar åtgärder kring havsbaserad vindkraft. Då det är kraftslaget med störst potential att bidra till att nå de regionala målsättningarna för elförsörjningen bör havsbaserad vindkraft inkluderas.

Miljönämnden saknar också åtgärder gällande plast i restavfall. Det är en betydande orsak till växthusgasutsläpp från värmeproduktionen.

Det är positivt att åtgärderna inkluderar samverkan kring flexibilitet. Större fokus bör dock läggas på att säkerställa att elnätsbolagen skapar förutsättningar för att ta vara på flexibilitetspotential hos kunder i elnäten, till exempel genom att använda lokala flexibilitetsmarknader som verktyg och värdera användarflexibilitet utifrån dess samhällsekonomiska värde jämfört med elnätsutbyggnad. Elnätsbolag bör därför också vara en målgrupp för åtgärden.

Miljönämnden noterar att kärnkraft i Malmö inte är realistiskt utifrån bland annat närheten till Köpenhamn.

Det föreslås att offentliga aktörer ska delta i påverkansarbete för att gynna fjärrvärme över elbaserade lösningar i Boverkets byggregler. Miljöförvaltningen efterfrågar ett mer teknikneutralt förslag, samt en diskussion rörande på vilka sätt värmepumpar kan användas för att minska risk för effektproblematik. I strategin beskrivs att lågtempererade värmesystem utan tillsats av el är intressanta, men även system med tillsats av el i effektiva värmepumpar vore intressanta för att kunna tillvarata mer spillvärme och skapa sektorskopplingar.

Gasturbiner lyfts som ett viktigt tillskott till energisystemet 2030. Det vore positivt om genomförbarhet och eventuella målkonflikter med exempelvis klimatmålet kommenteras i strategin.

Miljönämnden anser att det redan idag går att säga till potentialen för vågkraft i Skåne är låg och att det inte är ändamålsenligt att lägga resurser på att bevaka den tekniken.

Miljönämnden anser att formuleringen kring vindkraftsprojekt inom Kriegers flak bör ändras. Projektet är pausat och kan fortfarande komma att genomföras beroende på projektets ekonomiska förutsättningar.

Gällande formuleringarna kring CCUS: Miljönämnden anser att det finns potential för tekniken att bidra till klimatmålen 2030.

Klimatsmart fysisk planering

Klimat- och energistrategin bör förhålla sig till plan- och bygglagens begränsningar ur ett kommunalt perspektiv. Kommuner kan exempelvis inte reglera att förnybar energiproduktion ska ske eller att grönska ska anordnas på kvartersmark. Det går dock att skapa förutsättningar vilket bör framgå av strategin.

Effektiva och fossilfria bostäder och fastigheter

Energiperspektivet får stort utrymme men miljönämnden önskar att klimatfrågan lyfts mer, särskilt klimatpåverkan från nyproduktion och masshantering. Miljönämnden önskar även att länsstyrelsen och regionen spelar en större roll i samordningen och stöttningen av det regionala arbetet med frågan, exempelvis genom att stödja mindre kommuner i deras klimatomställning och främja återbruk på regional nivå.

Effektiv och fossilfri industri

Miljönämnden vill gärna se ett ökat fokus på materialeffektivitet, återvinning och återbruk i strategin samt att åtgärdsområdena klimatsmart konsumtion och effektiv och fossilfri industri kopplas samman mer.

I strategin föreslås att kommuner kan använda sig av miljötillsyn för att ställa krav på energihushållning. Även avfallstrappan är en del i miljöbalken och kan användas för tillsyn för krav på resurshushållning. Åtgärdsförslaget om kompetensutveckling av tillsynsmetodik inom energieffektivisering bör breddas och skrivas om till ”Kompetensutveckling av tillsynsmetodik inom energi- och

resurs-/materialeffektivisering”. Åtgärden skulle stärkas ytterligare av att länsstyrelsen också erbjuder fortbildningstillfällen för miljöinspektörer, utöver universitetsutbildningen, för att ytterligare stärka tillsynen inom frågorna.

Gällande krav som ställs i tillsynen för ökad energieffektivisering så behöver det säkerställas att det finns tillräckligt med resurser hos tillsynsmyndigheten för att åtgärden ska kunna efterlevas till senast år 2028.

För åtgärden om kompetensutveckling av tillsynsmetodik inom energieffektivisering så bör aktiviteten stärkas med ett praktiskt erbjudande om fortbildning för att få i gång tillsynen. Här kan man även inkludera tillsyn för resurseffektivitet, då resurshushållning samt avfallstrappan finns med i miljöbalken. Det kommer att kräva fler miljöinspektörer, energi- och klimatrådgivare samt kompetensutveckling.

Klimatsmart jord- och skogsbruk

I strategin problematiseras inte djurhållningen som en del av klimatpåverkan. Viss djurhållning bidrar till biologisk mångfald men generellt ur ett klimat- och hälsoperspektiv behöver köttkonsumtionen minska.

Miljönämnden önskar en skrivning om att stimulera ökad baljväxtodling som kan bidra till en minskad köttkonsumtion och minskar behovet av konstgödselkväve.

Det behövs en större tydlighet i avsnitten kring klimatkompenserade åtgärder. Exempelvis önskar miljönämnden att strategin tar upp kolinlagring i jordbruksmark som även bidrar till ökad resiliens genom ökad vattenhållande förmåga, större näringsleverans och bättre motstånd mot erosion.

Klimatsmart konsumtion

Miljönämnden önskar en motivering av målvärdet 5 ton koldioxidekvivalenter per person och år för minskad klimatpåverkan från konsumtion, eftersom värdet inte linjerar med Parisavtalets mål om att hålla den globala uppvärmningen under 1,5–2°C.

Miljönämnden önskar ett perspektiv kring hur individuella åtgärder och strukturella förändringar samverkar i frågan gällande hållbar konsumtion. För att nå en bredare acceptans och för att fler ska gå från kunskap till handling behöver hållbara livsstilsförändringar stödjas av en normalisering i samhället, exempelvis genom samhällsbyggnad, ekonomiska incitament och förändrade kulturella normer.

Miljönämnden är positiv till åtgärdsförslaget om ökad kunskap om klimat- och energiomställningen men vill betona vikten av att integrera ett perspektiv av klimaträttvisa i utbildnings- och informationsinsatserna. Detta kan göras exempelvis genom att anpassa insatser till olika målgrupper och livsstilar, med hänsyn till socioekonomiska förutsättningar och varierande möjligheter att bidra till omställningen.

Miljönämnden önskar tydligare skrivningar kring hur kommunerna kan bidra till att stimulera cirkulär ekonomi för bättre resurshållning, med exempel och större tydlighet i ansvar för genomförande.

Försörjningstrygghet och beredskap

Strategin borde lyfta möjligheten till individuell bortkoppling från elnätet av kunder som inte är samhällskritiska och som samtidigt sitter på slingor som planeras för att ha ström vid eleffektbrist. Att planera för detta skapar bättre förutsättningar för höjd beredskap vid eventuell effektbrist.

Strategin bör adressera hur det kan arbetas med reservkraft eller batterier till fjärrvärmenätet vid elavbrott.

Ordförande

Sofia Hedén

Nämndsekreterare

Emelie Andersson